

Col·lecció de Pergamins. DESCRIPCIÓ

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

Codi de referència	CAT AMGr 14 11
Nivell de descripció	Col·lecció
Títol	Col·lecció de Pergamins
Dates	1122 – 1800, predominen els documents del segle XVI, dels quals hi ha més d'un miler.
Volum i suport	1903 pergamins i 2 pergamins cedits en format digital

ÀREA DE CONTEXT

Nom del productor	Ajuntament de Granollers
Història del productor	La col·lecció aplega els pergamins provinents de l'activitat pròpia del municipi en època medieval i moderna i de diferents municipis de la comarca, fruit de diverses aportacions.
Història arxivística	<p>Les primeres dades documentades que tenim sobre els pergamins, consten en una memòria de l'any 1975 fruit d'un encàrrec al Seminari de Vic per fer el regest de 630 pergamins.</p> <p>Els pergamins han estat custodiats en diferents dependències municipals al llarg dels anys; és a partir de 1976 que sabem que es troben a les dependències de l'Arxiu-Hemeroteca, a l'edifici de la Pl. de la Porxada; l'any 2005 s'instal·len al dipòsit 3, moment en que es crea la col·lecció i es dóna d'alta en el quadre de fons.</p> <p>Amb la incorporació dels pergamins a l'Arxiu Municipal, el mateix 2005, es fa una primera neteja i desinfecció de totes les peces.</p> <p>Entre el 2008 i 2009 es restauren 495 pergamins, efectuant tasques de desinfecció, neteja, rehidratació del material, consolidació i s'instal·len dins de fundes de polièster de conservació.</p> <p>El 2010 es fa un inventari somer, i el 2017 es realitza una actuació arxivística més completa, catalogant i instal·lant en materials de conservació la totalitat de documents.</p> <p>El 2020 es digitalitzen els 495 pergamins restaurats.</p> <p>El 2022 s'amplia la descripció incorporant més dades en el catàleg.</p>

Des del 2017 el catàleg de pergamins es pot consultar a través de la web de l'Arxiu i des del maig de 2022, es pot accedir a través de l'Arxiu digital, a 495 pergamins restaurats i digitalitzats.

Dades sobre l'ingrés La col·lecció aplega els pergamins provinents de l'activitat pròpia del municipi en època medieval i moderna i de diferents aportacions de particulars. Se sap de la donació de diferents massos de la comarca i de les parròquies de Bigues, Caldes de Montbuí i La Roca, ara bé, no hi ha constància documental de la data ni dels documents entregats.

Les aportacions registrades i documentades son les següents:

- 15 d'abril de 2004. Donació de Jaume Anfruns (Núm.108/2004 – Transferència 11/2010). 2 pergamins de 1316 i 1349
- 11 de desembre de 2013. Obsequi 4 de 2013. Cessió d'una còpia digital procedent de l'Arxiu Històric Comunal d'Alguer per part de Gianfranco Piras, arxiver i Ramon Felipo Oriol d'Alguer. Pergamí digital: 1411_1387_0004_2014
- 29 de juny de 2021. Cessió de Carme Ruiz Yelamos, ingrés 11 de 2021. Pergamí digital: 1411_1555_0011_2021

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

Abast i Contingut La Col·lecció de pergamins està formada per la documentació més antiga que es conserva a l'Arxiu Municipal de Granollers, es tracta de mil nou-cents tres pergamins datats entre els segles XII i XVIII dC, provinents de l'activitat del municipi en època medieval i moderna, de diversos masos vallesans, i de les parròquies de Bigues, Caldes de Montbuí i La Roca. A més, hi ha referències de persones o afers d'altres poblacions: Canovelles, Cardedeu, Centelles, Corró d'Avall, Figaró, L'Ametlla del Vallès, Lliçà d'Amunt, Lliçà de Vall, Mollet, Montornès, Palou, Riells, Samalús, Santa Eulàlia de Ronçana, Santa Perpètua de la Mogoda, Vilanova del Vallès, entre d'altres. També s'integren a la Col·lecció dos còpies de pergamins digitalitzats.

El seu contingut és heterogeni, els pergamins conservats permeten documentar àmpliament la vessant institucional de la vila, gràcies a la presència de textos a través dels quals podem conèixer com es van configurar i exercir les funcions i competències del municipi (privilegis i ordinacions), quin era el seu règim econòmic (èpoques, comptes, vendes, permutes, etc) o les relacions que mantenia, adés cordials, adés conflictives, amb altres institucions o particulars (lletres o plets).

Destaquen els documents de l'activitat local des del SXIII, la documentació procedent del benefici de Sant Jaume de l'Església parroquial de Granollers, i el contracte per a la construcció de la Porxada, entre d'altres.

Alguns pergamins incorporen documents annexos, i d'altres són còpies de manuscrits en suport paper.

Sistema d'organització

Els pergamins s'han instal·lat en material de conservació, i s'ha dissenyat una fitxa de catàleg específica per aquest tipus de documents dins la base de dades de Fons i Col·leccions, on han estat tots descrits a nivell d'unitat documental simple. Els camps són els següents:

Àrea d'identificació	Codi de referència
	Nivell de descripció
	Número / Número antic
	Data
	Data literal
	Lloc
	Format
Àrea de contingut	Tipus
	Descripció / regist
	Escrivà / Notari
Àrea de context	Dades sobre l'ingrés
Àrea de condicions d'accés i ús	Llengua
	Restaurat
	Característiques físiques
	Característiques físiques Detall
Àrea de notes	Observacions

Aquesta estructura de camps, a més de cercar per text lliure, permet filtrar i extreure llistats o catàlegs aplicant diferents criteris:

- Cronològic: permet ordenar els documents per data o agrupar-los per segles
- Per número de pergamí: Permet una identificació i localització dins la capsa més òptima
- Per tipologia documental: permet ordenar-los per cadascuna de les diferents tipologies
- Per l'estat de restauració: permet conèixer l'estat de restauració dels documents i detectar fàcilment els que estan pendents.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

Condicions d'accés Lliure accés, excepte el pergamí cedit en format digital, *Carta de Jacobus de Vallesica de Granollers....1411_1387_0004_2014* només tenim drets de

consulta, per qualsevol altra utilització, cal posar-se en contacte amb l'Arxiu Històric Comunal d'Alguer.

Condicions de reproducció

La reproducció de documents s'ha de dur a terme d'acord amb les normes de l'Arxiu Municipal de Granollers i de les ordenances fiscals.

Llengües i escriptures dels documents

La majoria dels pergamins estan escrits en llatí, llengua habitualment usada en l'escriptura de documents oficials notariaus i eclesiàstics.

Trobem datat al segle XIV, un primer document escrit en català que correspon a un manuscrit de proverbis. Veiem una evolució de l'ús del català com a llengua d'escriptura en els pergamins; mentre que en el segle XV apareixen els primers documents escrits majoritàriament en llatí, amb petites incursions de l'ús del català, al segle XVIII acaba convertint-se en llengua d'ús generalitzada.

Altres llengües són l'anglès i el castellà. En anglès, trobem una carta testimonial del l'any 1776 de Frederick Cornwallis, Arquebisbe de Canterbury i primat de tota Anglaterra, sobre el testament de Robert Forrester, habitant i mercader de Barcelona. En castellà hi ha un edicte de la Reial Ordre per impedir l'extracció de monedes d'or, datat al 1785.

Característiques físiques i requeriments tècnics

Actualment i referent a l'estat de conservació de les peces hi ha 495 pergamins restaurats, l'estat físic és bo, ara bé s'ha de tenir en compte que la informació que han pogut perdre no es pot recuperar.

Sobre la resta, presenten diversos graus, des de bona conservació fins a pergamins força malmesos, 70 d'ells pràcticament il·legibles.

Instruments de descripció

S'ha elaborat la fitxa de fons, l'inventari i dos catàlegs de documents; un presenta els pergamins per ordre cronològic i l'altre segons la tipologia documental. Aquesta informació també és accessible al web <https://www.granollers.cat/arxiu/col%2%B7lecci%C3%B3-de-pergamins>

ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

Documentació relacionada

A l'AMGr, hi ha pergamins als fons següents:

- Fons Ajuntament de Granollers. Documentació de la Universitat de Granollers
- Fons patrimonials: Can Clapés, Can Travé, Can Gorgui, Can Bruniquer i Mas Torrents
- Fons de la Família Rubí Iglesias

- Fons Parròquia de Sant Rafael de Figaró i Vallcàrquera
- Fons Salvador Llobet
- Fons Enric Garcia-Pey

A la Col·lecció 14 36, hi ha un document « *Regestos de pergamins que sustenten drets que la casa Valls té a Caldes, Corró d'Avall, Parets i Palaudàries* » datat 1700-1800, en el que es referencien alguns dels pergamins que formen part de la col·lecció.

Al Portal web Trencadís, de la Xarxa de Biblioteques Municipals: 270 pergamins datats entre el segle XII i el segle XVII, amb documentació relativa a la comarca del Vallès Oriental: <https://trencadis.diba.cat/?locale=ca>

Bibliografia

- Article : «Notes històriques sobre camins antics i moderns de la rodalia de Granollers. Ponències: revista del Centre d'Estudis de Granollers; ESTRADA GARRIGA, Josep. Centre d'Estudis de Granollers (Associació Cultural de Granollers). 1984. Granollers.
- Article : «Inventari dels béns que en Francesc Blach, degà del Vallès, posseïa a la Rectoria de Granollers». Any 1964. Ponències: revista del Centre d'Estudis de Granollers. TINTÓ SALA, Margarita. Centre d'Estudis de Granollers (Associació Cultural de Granollers) . 1984. Granollers
- «La transició al feudalisme. Un cas original. Vallès Oriental» Estudis de Granollers i del Vallès Oriental. VILAGINÉS SEGURA, Jaume. 1987. Ajuntament de Granollers. Granollers.
- «La jurisdicció de Granollers a la Baixa Edat Mitjana. Un document inèdit» Lauro: revista del Museu de Granollers. OLIVER BRUY, Jaume. Museu de Granollers. 1994 Granollers.

ÀREA DE NOTES

Notes

L'any 2017, l'Arxiu Municipal va presentar el projecte “*Elaboració d'instruments de descripció de la Col·lecció de Pergamins de l'AMGr* ” a la convocatòria de subvencions de l'Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural de la Generalitat de Catalunya. La subvenció rebuda per a la realització d'aquest projecte, fou de 2.952 €.

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

Autoria i dates

Assutzena Ruiz, tractament documental, inventari i catalogació, febrer-octubre 2017. Montse Gifra, elaboració de la fitxa de fons i exportació dels catàlegs per la web, desembre de 2017. Núria Rodoreda, octubre 2022, ampliació de la catalogació.

Direcció i posteriors actualitzacions: Roser Rodríguez Baches i Laura Casanovas Palou.

**Regles o
convencions**

Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció General d'Arxius i Associació d'Arxivers de Catalunya, maig de 2006.

Per accedir als documents, adreceu-vos a l'Arxiu Municipal de Granollers al c. de l'Olivar, 10
L'accés als documents el podeu fer dins l'horari d'atenció al públic .

Els pergamins numerats de l'1 al 492 han estat restaurats i digitalitzats; es poden consultar a l'Arxiu Digital, a la secció de documents,

<https://arxiunicipal.granollers.cat/ArxiuDigital/index.vm?view=documents&lang=ca>